

Vinova meračica – *Peribatodes rhomboidaria* Den et. Schiff.

Автор(и): проф. д.с.н. Ангел Харизанов

Дата: 12.06.2019 Брой: 6/2019

Štetočine vinove loze – insekti koji oštećuju zimske pupoljke, cvatove i listove vinove loze

O štetočini vinove loze pod nazivom dudovac prvi put je izvestio Lustner u Nemačkoj 1901. godine, a 1939. godine u Švajcarskoj – Faes. Znatno kasnije prijavljena je kao štetočina vinove loze u drugim evropskim zemljama. U Bugarskoj, prva šteta primećena je 1974. godine u regionima Plovdiv, Stara Zagora, Burgas i Varna, a kasnije i u drugim regionima (Harizanov, 1978). Sada se nalazi u gotovo svim područjima gajenja vinove loze, ali je malo poznata vinogradarima i stručnjacima.

Priroda štete i ekonomski značaj

Glavnu štetu nanose larve koje prezimljavaju, a koje postaju aktivne već krajem marta – početkom aprila. One glodaju pupoljke na jednogodišnjim izdancima i na drugom plodonosnom drvetu, konzumirajući cvatove unutar njih. Glodanje počinje sa strane pupoljka i na taj način oštećuju mirisne oči. Jedna larva oštećuje od nekoliko do 20 pupoljaka, u zavisnosti od sorte i temperature vazduha u aprilu. Oštećeni pupoljci obično se ne razvijaju i vinova loza raste slabije i manje rodí. Nakon razvoja listova i izdanaka, larve ih oštećuju glodanjem rupa u lisnoj ploči, a na mladim izdancima – povređivanjem kore. Vrsta je polifagna i takođe oštećuje voćne i šumske vrste drveća i korove, odakle leptiri mogu migrirati u zasade vinove loze.

Kratke morfološke karakteristike

Leptir ima sivo-smeđa krila sa tamnijim poprečnim prugama i pegama. Sa raširenim krilima dostiže 40-50 mm. Jaje ima fine rebrice, izduženo-ovalno je, dužine 0,7 mm i širine 0,4 mm. Njegova boja varira od svetlozelene do tamnoružičaste, a pre izleganja – sivkasta. Larva je sivo-smeđa do ljubičasto-smeđa. Duž leđa postoji uska uzdužna pruga, tamnija na prva 3 i poslednja 3 segmenta. Sa strana, uzdužno duž tela, nalazi se po jedna tamnija pruga sa svake strane. Grudne noge su 3 para, a trbušne – 2 para. Larva se kreće savijajući svoje telo na način sličan merenju šakom, odakle potiče i naziv familije – dudovci. Boja larve je bliska boji jednogodišnjih izdanaka i drugog plodonosnog drveta kod nekih sorti, što otežava njeno uočavanje. Kada se vinova loza protrese, larve padaju na površinu zemlje. Aktivne su nakon zalaska sunca i tokom noći, dok danju ostaju na lozi nepokretne, ispruženog tela, prikačene grudnim i trbušnim nogama za delove loze. Potpuno razvijene larve dostižu dužinu od 40-60 mm.

Biologija, ekologija i fenologija

Vrsta razvija jednu potpunu i drugu nepotpunu generaciju godišnje i prezimjava kao larva, dužine 10-20 mm, ispod kore vinove loze, na nosećoj konstrukciji, u opalom lišću ili u zemljištu. Prezimljene larve postaju aktivne krajem marta – početkom aprila, migriraju na pupoljke i oštećuju ih na opisan način. Nakon pucanja pupoljaka i rasta listova i izdanaka, larve takođe oštećuju njih, i razvijaju se do druge polovine maja, zatim se spuštaju na paucinastoj niti na površinu zemlje, zakopavaju se na dubinu od 8-10 cm, pripremaju zemljanu komoricu i u njoj se učauruju. Let leptira prve generacije počinje krajem maja – početkom juna i završava se tokom prve polovine juna. Leptiri su aktivni noću. Polažu jaja pojedinačno na stabilu u pukotinama, raspuklinama i drugim zaštićenim mestima, i na listovima, pričvršćujući ih duž nerava. Stadijum jajeta traje 5-10 dana u zavisnosti od temperature i mesta polaganja jaja. Izleganje larvi počinje u drugoj polovini juna i početkom jula. Larve se hrane lišćem i izdancima, ali šteta nema ekonomski značaj. Deo larvi drugog i trećeg stupnja preseljava se pod staru koru i na druga mesta, ispredu labavu čahuru, ulaze u dijaupauzu i ostaju tamo do sledećeg proleća. Drugi deo se potpuno

разvija, učauri i leptiri druge generacije lete tokom druge polovine avgusta i prve polovine septembra. Oni polažu jaja na istim mestima kao i leptiri prve generacije. Larve se hrane do drugog stupnja, a zatim se sele na mesta za prezimljavanje.

Suzbijanje

Ekonomski pragovi štete su isti kao i za evropskog grozdovog moljca. Vrsta se obično javlja u malom broju i specifično suzbijanje nije neophodno. Proizvodi koji se koriste protiv vinogradarskog listovijera i moljaca grozdova takođe su toksični za nju.